

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉP LAPJA

456 S Z A M

A népek szabadsága a szovjet külpolitika alapja

Sorozatos diplomáciai kihallgatások Eden külügyminiszternél

MOSZKVA, július 12. (Rádó.) Az Izvesztija, a szovjet kormány hivatalos lapja a Szovjetunió külpolitikájával foglalkozva megállapítja, hogy ennek alapja a népek szabadsága.

— A Szovjetunió sohasem fenyegette egyetlen nép szabadságát sem és mindeddig semmiféle területi követelést sem támasztott más államokkal szemben s a jövőben sem fog ilyen követeléseket támasztani.

Truman elnök körutató tesz Nyugateurópában

NEWYORK, július 12. (Rádó.) Ismeretes, hogy Truman elnök utban van Európa felé. Az elnök az Angusztta nevű cirkálón utazik, ugyanazon a hajón, amelyen annakidején Roosevelt elnök és Churchill miniszterelnök megalkották az Atlanti Alapokmányt. A beérkezett jelentések szerint az elnök Bryans külügyminiszter és Leahy flottatengernagy társaságában egy igen fontos dokumentumon dolgozik, melyet a potsdami hármastalálkozón szándékozik bemutatni.

Truman elnök a potsdami találkozó után látogatást tesz Belgiumban, Hollandiában, Dániában, Norvégiában és Angliában.

Moszkvába érkezett hírek szerint Sztalin generalisszimusz készen áll arra, hogy utra keljen Potsdam felé. Társaságában lesz, hírek szerint, Gusev, a Szovjetunió londoni nagykövete is.

Potsdamban megtették az előkészü-

leteket a Sztalin—Churchill—Truman találkozóra. A lakóházat az egész körzetből kitelepítették és nagyszámú diszörségről történt gondoskodás.

A briték és az amerikaiak átvették Berlinben a kijelölt körzeteket

LONDON, július 12. (Rádó.) Csütörtökön reggel 9 órakor Berlinben a brit és amerikai katonai kormányzatok átvették a kijelölt körzeteket. Ezt a tényű orosz, angol, francia és német nyelvi falragaszokon közölték a német főváros lakosságával. A kiáltványban azt is hírül adták, hogy katonai törvényeseket állítanak fel.

A jogfolytonosság révén a szovjet részről kibocsátott rendeletek maradnak érvényben. Az új, egységes rendelkezéseket jogi szakértők dolgozzák ki. A szövetséges katonai parancsnokság mellett 17 tagú vegyesbizottság végzi

az egyes körzetek rendjének ellenőrzését.

Eden a török külügyminiszterrel tárgyal

BARI, július 12. (Rádó.) A nagy hármastalálkozó előkészítésével összefüggésben vannak a sorozatos kihallgatások Eden külügyminiszternél. Eden tegnap fogadta Daviest, Truman elnök rendkívüli kiküldöttjét. Utána Gusev londoni szovjet nagykövete fogadta, aki a kihallgatás után elutazott Moszkvába, hogy a hármastalálkozó létrejötte előtt tanácskozzék Sztalin generalisszimusszal.

Eden, Gusev után, fogadta a Londonban tartózkodó török külügyminisztert is. Angol politikai körökben úgy tudják, hogy a török külügyminiszter londoni látogatása és a brit külügyminiszterrel történt megbeszélései nyomán a hármastalálkozón valószínűleg sor kerül a Dardanellák kérdésének a megvitatására is. Nagybritannia érdeklődéssel fordult a szovjet—török kapcsolatok fejlődése felé, mintán a Szovjetunió megszűntette a szovjet—török barátsági szerződést és azóta sok szó esik arról, hogy milyen feltételek között hajlandó új szerződést kötni Törökországgal.

Az internálótáborból megszabadult magyarok köszönete

NAGYENYED, július 7. A tüzgáru internálótáborból szabadlábra helyezett magyar foglyok nevében Kacsó Sándor, a kiváló közíró, a romániai magyarság haladó szellemű harcosa kiszabadulásuk alkalmából Nagyenyedről köszönő táviratot küldött dr. Groza Péter miniszterelnöknek, Kurkó Gyárfásnak, a Magyar Népi Szövetség elnökének és Vladescu-Racoasa nemzetiségügyi miniszternek. A táviratok szövege a következő:

1.

Groza Péter miniszterelnök urnak
Bukarest.

A tüzgáru táborból kiszabadult magyarok igaz elismeréssel köszönik az Ön részéről tanúsított jóindulatot és ígérik, hogy kitűnően fognak az önkéntesek, amelyeknek Ön a képviselője.

2.

Kurkó Gyárfás urnak
Bukarest

Internálásomból való megszabadulásom alkalmából fogad megelégedéssel köszönetet a kedves közbelépésért. Valamennyien lelkesedéssel jelentkeznék munkára annál a szervezetenél, amelynek képviselője vagy.

3.

Vladescu-Racoasa nemzetiségi miniszter urnak
Bukarest

A tüzgáru internálótáborból kiszabadult magyarok első kötelességüknek tartják, hogy köszönetüket fejezzék ki a nemzetiségi miniszternek, egyben teljes erejű harcot ígérnek az Ön által megtestesített eszmék megvalósítására és annak a pártnak az érdekében, amelynek Ön a képviselője.

Vásárhelyi János püspök körlevele:

„Munkáljuk Erdélyünk két nagy népe, a magyar és a román nép közti szeretetteljes együttműködés szellemét!”

A református püspökség visszanyerte legfőbb kormányzói hatáskörét
Megszűnt a nagyenyedi teológia

A lelkesítő és tanító kar magatartása a politikai mozgalmakkal szemben

KOLOZSVAR, július 12. Vásárhelyi János, Erdély református püspöke püspöki körlevelet intézett a református esperesekhez, lelkészekhez, a fő- és közép-, valamint az elemi iskolák igazgatóihoz és tanítóihoz.

A körlevél szerint a református püspökség és igazgatótanács visszakapta teljes hatáskörét mint az erdélyi egyházkerület legfőbb kormányzóhatósága. Az egyházme-

gyei kormányzat a régi keretek között történik és az ősi egyházmegegyes esperesi vezetik át a kormányzatot, míg az átmeneti időben létesített esperesi hivatalok és egyházmegegyes megszűnnek. Az eddigi Nagyenyeden működött teológia szeptembertől kezdve Kolozsváron fog működni.

Az összes református iskoláknál a központi irányítás munkáját a református igaz-

gatótanács fogja végezni. A püspöki körlevél rámutat az ifjúság és gyermekek valószínűségi nevelésének fontosságára, kéri a belmászóli munka fokozását, a vasárnapi iskolák elevenebbtételét, a református szeretetintézmények és kórház támogatását és tanoncotthonok létesítését.

A haladó szellemet tükröző püspöki körlevél zárófejezete a következő:

Mi a nép egyháza vagyunk...

pártküldelemektől való tartózkodást írják elő azért, hogy az ilyen tevékenység valami módon károsan ne befolyásolja különösen a lelkészeknek híveinkkel való lelki kapcsolatát, mert lehetetlenség az, hogy az urvacsorát adó, imádkozó, halottakat temető, általában Krisztus lelki követésében járó pásztorban tulságosan kiélezetten jelentkezzen az elfogult pártmber.

Vegyünk részt a Magyar Népi Szövetség munkájában!

Ez a köteles és bölcs tartózkodás, amelynek helyességét éppen a demokratikus és a nép lelki érdekelt szem előtt tartó politikai

pártok mindig elismerték, nem zárja ki, hogy a lelkész a közéletben is hasznos, de mindig a Krisztus lelkiéletéről bizonyosságot tevő szolgálatokkal vegyen részt. Így, vegegyünk részt a mai idők közéleti szervezeteiben, a Magyar Népi Szövetség és más társadalmi alakulatok, politikai szervezetek munkájában is, ha a bizalom felénk fordul. Meggyőződésünk szerint vállalkozunk minden jó szolgálatot és munkát, de soha, sehol sem feledkezzenek meg, különösen a lelkipásztorok, arról, hogy ők közéleti fórumokon és tanácskozó testületekben is palást nélkül is Krisztusnak palástos szolgái és így a szolgáló szeretetnek, hitnek készségszivű, jóakaratu bizonyosságtól.

A Magyar Népi Szövetség

kolozsvári és kolozsmegyei bizottsága vasárnap, július 15-én délelőtt 9 órakor Farkas-utcai székházában

közgyűlést tart

a helyi és vármegyei intézőbizottság megválasztására

Gyorsposta

◆ Mivel foglalkozik Churchill Hundayban, ahol a választási kiáradalmak felerősítik a potsdami hármastalálkozóra? A Reuter hírgyűjtője szerint a brit miniszterelnök festget a tengerparton.

◆ Az oroszok államrendszere egy nagyszabású sztrájk után többször egymás után szembelényeskedést tartóztatott le Bécsben.

◆ Julian Huxley, a világhírű angol biológus, aki most tért vissza a Szovjetunióból, így foglalta össze benyomásait: „Egyetlen más országban sincsen olyan tekintélyes a tudomány, mint a Szovjetunióban.

◆ A Krasznaja Zvezda (Vörös Csillag) című szovjet lapot a Vörös Zászló renddel tüntette ki a Szovjetunió legfelsőbb tanácsa. Ugyanezt a kitüntetést kapta a leningrádi repülőakadémia.

◆ A Szovjetunió részt vesz a latinamerikai államok kiállításán, melyet Columbia fővárosában, Bogotában tartanak meg.

◆ Eden brit külügyminiszter legidősebb fia, Simon Eden szakaszvezető, aki repülő-nyelgátor volt, egy burmai repülőúton eltűnt. Repülőgépe minden valószínűség szerint szerencsétlenül járt.

◆ A filippin kongresszus törvényt hozott, melynek értelmében valamennyi japán el kell hagynia a Fülöp-szigeteket.

◆ A Szovjetunió legfelsőbb tanácsának döntése értelmében Berlja belbiztonsági népbiztost tábormagyi rangra emelték.

◆ A Japán elleni csatában bevetették a legújabb amerikai repülőgéptípust. Az új egy személyes gép neve „Corsair, kétszer kiló bombaterhet tud magával vinni a hétszáz kilométer a legnagyobb gyorsasága. Szakértők igen nagy reményeket fűznek az új repülőgéphez.

◆ Az Egyesült Államokban lévő Kansasban kivégeztek öt német hadifoglyot, akik meggyilkolták egy hadifogolytárukat, egy örmestert, mert hitlerellenes kijelentéseket tettek.

Fasiszta tüzfészek a Balkán déli sarkában

Kiállta a próbát a négy éves szovjet-angol szövetség

Külpolitikai rovatvezetőnk írja:

A Balkán félsziget déli sarkában befészkelte magát a fasizmus. Mialatt Délkelet-Európa népei, jugoszlávok, magyarok, románok, bolgárok keresik a megegyezést és baráti béke utját s minden erejükkel a fasizmus maradványainak megsemmisítésére összpontosítják, Görögországban olyan folyamat indult meg, amit csak aggodalommal lehet fogadni. A görög monarchista kormány maga köré gyűjtötte a reakció erőit s ott vannak táborában mindazok, akik annakidején a németekkel együttműködtek s most az ő módszereikkel kívánnak tovább dolgozni.

A görögországi események

nyugtalanító jelei ugy külpolitikai, mint belpolitikai síkon megfigyelhetők. Ami a külfölddel való viszonylatot illeti, utalhatunk Tito tábornagy legutóbbi beszédére, amelyben azt mondotta, hogy a görögök rendszeres határsértésekkel akarják provokálni Jugoszláviát. A görög reakció, hogy levezesse a görög tömegek elégtelenségét, szokott fasiszta módszerrel imperialista mámorában Nagy-Görögországról beszél s az athéni üzletek kirakataiban olyan térkép látható, amelyen Albánia legnagyobb része, Jugoszlávia egyes területei, Bulgária tekintélyes darabja és Trácia török fennhatóság alatti része „Nagy-Görögország” területeként van felüntetve. Kétségtelen, hogy e „nagygörögösdi” igen veszedelmes játék és komolyan veszélyezteteti a kelet-európai békeszerető népek nyugalmát.

Ugyanakkor belpolitikai téren is igen súlyos helyzetet idézett elő a reakciós-fasiszta görög kormány. Közismert, hogy a demokratikus szervezeteket tervszerű terrorral akarják megfojtani s a macedonok és albánok által lakott területeken a görög tisztviselők és katonák véres irtóhadjáratot folytatnak a reakciós kormányzat támogatásával. A görög reakció tisztában van azzal, hogy vagy feladja pozícióját a szabadságszerető görög dolgozó tömegek nyomására, vagy pedig nem leplezve immár tovább reakciós-fasiszta lényegét, terrorba igyekszik fojtani a szabadság erőit. A reakciós kormány az utóbbit választotta.

Nyilvánvaló, hogy egészen addig, míg a görög reakciót nem számolják fel és az utolsó kelet-európai hitlerista tüzfészeket el nem tapossák, állandó komoly veszedelem fenyegeti a Balkán békéjét.

Négy esztendővel ezelőtt,

1941 július 12-én kötötték meg a szovjet-angol szövetségi szerződést. A második világháború legizgalmasabb sorsdöntő óráit éltük akkor. Hitler motorizált terrorhaderege alig néhány nappal ezelőtt támadta meg a Szocialista Tanácsköztársaságok Szövetségének békeszerető népeit s alig hangzott el Sztalin marsall július 3-i történelmi szózata, melyben leegyeztette, hogy a Szovjetunió nem egyedül, hanem oldalán hűséges szövetségeseikkel fogja megarcolni nehéz s kétségkívül győzedelmeskedő harcát a hitlerista militarizmus ellen.

Az elmúlt négy esztendő alatt ugy a harcateren, mint a zöld asztalnál bebizonyosodott, hogy e biztos alapokra helyezett szerződés igen jól működött. A hadrakolt Vörös Hadsereg politikai osztályának román nyelvű lapja, a „Graiul Nou” e szerződésről írva megállapította, hogy a fegyverbarátság a harcerek tüzeiben megacélozódott, a diplomáciai együttműködés pedig számos nagyfontosságú eredményben, mint a szanfranciskói Béke Alapokmány, Németország együttes megsemmisítése és a lengyel kérdés megoldása, mutatkozott meg.

Kétségtelen, hogy ez az együttműködés, melynek értékes eredményei eddig is komoly hasznot hajtottak, egyik alapvető tényezőjét képezik a világ jövődöntő biztonságának s a reakció, mely e szövetség felborulására építette terveit, rosszul számított.

Kirándulók figyelmébe!

Megnyílt a

Zichi-barlang

Étterem, söntés, tánc, zene és barlanglitogatás. Pontos kiszolgálás. Demokratikus szórakozóhely.

Vonatközlekedés július 1-től

A Petőfi-bizottság közleményei

A Magyar Népi Szövetség elnöksége meghívta a segesvári Petőfi-ünnepségekre a Román Irók Szövetségét, valamint a Bolgár Irók Szövetségét is. Mind a két irószövetség elfogadta a meghívást. A segesvári ünnepélyen résztvesznek a magyarországi Nemzeti Parasztpárt iró-küldöttel is. Előreláthatólag Darvas József, Illyés Gyula, Kovács Imre és Veres Péter jön el. A négy neves író a Petőfi-napok során Kolozsvárt, Marosvásárhelyen, Brassóban és Bukarestben előadást tart. Meghívó ment a jugoszláv íróknak is.

Csik megyében Kazinczy János lapszerkesztő és Nagy Imre festőművész irányításával folynak a csiki székelység előkészületei az Idei Petőfi-ünnepségre. Zsögöd határában nagyarányú szabadtéri ünnepélyt terveznek.

Kolozsvárt a Magyar Népi Szövetség helyi tagozata felállította Közművelődési Bizottságát s ennek első feladata a Petőfi-napok megrendezése. Július 21-én, szombaton este a „János vitéz” bemutatójával nyílik meg az ünnepségek sorozata. Itt Janovics Jenő mond beszédet. Július 22-én, vasárnap, ünnepi istentiszteleten emlékeznek meg a világszabadság költőjéről a magyar egyházak. Délelőtt a népzenei egyesített zenekara a Szabadság-téren hangversenyt ad, majd az egyes kertületek lakossága kivonul a Mihály-parkba, ahol 11 órakor nagyarányú Petőfi-ünnepség kezdődik. Itt Kós Károly beszél, valamint a munkásság és földmű-

vesség szónokai. Július 23-án a Magyar Népi Szövetség díszünnepélyt rendez a Városi Színházban, ahol Kacsó Sándor, a turgusuli Internálótáborból hazatért demokratá közlő és Méllusz József író szerepel előadással. A Petőfi-ünnepségek Kolozsvárt július 31-ig minden nap más és más műsorral állandóan folynak.

Bukarestben a Magyar Népi Szövetség július 22-én rendez Petőfi-ünnepélyt. Szónok Balogh Edgár.

Nagyarányú előkészületek folynak a Petőfi-napok megrendezésére Nagyváradon. A bányaváros lakossága megkoszorúzza a város háza falára illesztett régi Petőfi-emléktáblát és ünnepélyes zárandoklattal felkeresi a költőt Teleki-kastélyt, ahol a nagy költő mézesheletét töltötte.

A segesvári ünnepségek díszletezésének előkészítésére Kolozsvárról Segesvárra utazott Kovács Zoltán festőművész, aki Kós Károly tervel szerint rendez be a szabadtéri színpadot a Sporttéren.

Elkészült László Gyula egyetemi tanár rajza alapján a Petőfi-napok plakátja, s hamarosan ott lesz Erdély minden városában és falujában. A plakát magát a költőt ábrázolja s magyar és román szívekkel közli a Petőfi-napok időpontját. Itt írjuk meg, hogy László Gyula gipszmodellje nyomán készül el a Magyar Népi Szövetség Petőfi-jelvénye is, egyelőre 100.000 példányban. E fémjelvény jelvénye a közművelődési célú országos Petőfi-alapot szolgálja.

Állítsák helyre a bombakárt szenvedett kolozsvári tanoncotthont!

Fodor Balázs szakszervezeti titkár gyakorlati javaslata a helyreállítás végrehajtására

KOLOZSVAR, július 12. A kolozsvári Varga-utcában lévő iparstanoncotthon épületét a tavalyi június 2-i légi támadás alkalmával — mint ismeretes — szintén bombakár érte. A tanoncotthon épületének mielőbbi helyreállítása érdekében Fodor Balázs szakszervezeti titkár az alábbi gyakorlati javaslatot nyújtotta be Chiciudean György polgármesterhez:

1. Alakítson Kolozsvár város polgármestere végrehajtóbizottságot, amelynek tagjai a szakszervezetek tanácsának, az építőmunkások szakszervezetének, a városi mérnöki hivatalnak és a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarának a megbízottai legyenek.

2. A bizottság feladata a helyreállítás végrehajtási szervezetének kidolgozása az alábbi gyakorlati elgondolás szerint:

a) Önként jelentkező szakemberek és a tanoncotthonok, iskolák vezetőinek bevonásával megállapítani, hogy az épületben milyen természetű javítási munkák és berendezések szükségesek. Megállapítani, hogy e munkák végrehajtásához mennyi és milyen építési anyag és mennyi munkaerő szükséges, valamint hogy milyen legrövidebb időn belül hajthatók végre azok;

b) Megállapítani az iparos- és kereskedőtanoncok létszámát a jelenlegi munkahelyük szerint és tervezetét kidolgozni azoknak, mint érdekelteknek, a helyreállítási munkába való bevonására;

c) Felhívást intéz a bizottság az ipartestület kebelébe tartozó építőiparral foglalkozó összes szakosztályokhoz a díjtalan kollektív közreműködés érdekében;

d) Gondoskodik a helyreállítási munkához szükséges nyersanyag beszerzéséről. Felhívást intéz az építési anyagokat termelő gyárakhoz ingyenes, vagy mér-

sékelt költségű anyagok szállítása érdekében.

3. Anyagi fedezetek lehetőségei:

a) Minden munkaerő és nyílt, állandó üzlettel rendelkező kereskedő, aki tanoncot nem alkalmaz, egy napi (3140 lej maximális) munkadíj hozzájárulást fizet. Kollektív munkában nem köteles részt venni;

b) Azok a munkaerők, akiknek tanoncai vannak: egy tanulóig egy napi, két tanulóig másfél napi (3140 lej maximális) munkadíj hozzájárulást fizetnek. Azonkívül a tanulók 1—1 napi díjtalan közmunkát végeznek, amennyiben arra szükség lesz;

c) Gyárak, nagyüzemek, nagykereskedők, ahol 5 tanulóval több van alkalmazásban, minden tanuló után fél napi maximális napi bérilletéket fizetnek. Azonkívül minden tanuló után 0.10 m³ oltottmész és minden 5 tanuló után 1.5 m³ homokot, illetve ezen anyagok ellenértékét készpénzben szolgáltatja az építőbizottság rendelkezésére. Kollektív munkát nem köteles vállalni;

d) A politikai foglyok díjtalan szellemi vagy fizikai munkaszolgálatát biztosítandó;

e) Vízvezetési, csatornázási és villany-szerelési munkáknál a városi üzemek közreműködése és anyagi áldozata biztosítandó;

f) A munkaügyi felügyelőség útján állami pénzügyi eszközölhető ki, a politikai pártok és a Szakszervezeti Tanács, valamint a városi tanács erkölcsi támogatásával;

g) A helybeli román és magyar napilapok propagandát fejtsenek ki a cél megvalósítása érdekében.

ASZTALOSOK ÉS FAIPAROSOK FIGYELEM!

Az ERBA faipari vállalat Kolozsvár, Gutenberg-utca 11, telefon: 498 értesíti a tisztelt kereskedőket és iparosokat, hogy állandóan tart raktáron nagy mennyiségben: *enyvezett lemezeket, furnirokat, gyalupadokat, sportcikket, ayerekjátékokat, szerszámnyeleket, iskolai felszereléseket, bútort, épületanyagot és minden más faipari cikket.* Eladás kicsinyben és nagyban, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

Vállal mindenféle faipari munkát.

A romániai teherautótulajdonosok szövetsége kolozsvári fiókja

ujra megkezdte teherautókkal való fuvarozását, foglalozik minden néven-nevezendő teher szállítással az ország bármilyen részébe.

Szállítási iroda: Budai Nagy Antal-utca 42-44. (Honvéd-u.) Telefon: 402

SZELLEMI ÉLETÜNK

Beeski Irén dr. előadása

A Pszichológiai Társaság multheti ülésén a „Korunk lélektani irányai” sorozatban dr. Beeski Irén Ideggyógyász Ismerkedés Adler Individuálpaszichológiáját. A gyermek önkényesen elképzelt (szubjektív) világot épít fel maga körül — mondotta az előadó — s döntő jelentőségű az a környezet, melyben a gyermek első 5 esztendejét leéli. Az elkényeztetés, vagy ennek ellenkezője: az elhanyagolás idézi elő azt a kisbrendéségi érzést, amely fontos szerepet játszik a felnövő ember társas beilleszkedésében. A gyermek képzelt világa összeköttetésbe kerül a valóságos világgal s ebből az összeköttetésből fejlődik ki a négy alaptípus: az ösztön-ember, az önös-ember, a közösségi ember és az eszmei ember. A nevelés célja: a hamis világkép lerombolásával és a helyes világkép kialakításával közösségi életre szoktatni a gyermeket. Az előadást egy érdekes példa részletes elemzése fejezte be.

Zsurka Péter hegedűversenye

Zsurka Péter képességgel az utóbbi években sokat fejlődött. Ezt a közönség is megérezte, mert az Idei évadban már két hangversenyt adott és különösen a második iránt igen élénk volt az érdeklődés.

Zsurka fejlődése főképpen a mesterségbeli készségénél mutatkozik szembeszökően. Műsorát Paganini D-dur versenyművének első tételére építette. Ennek előadásánál hallottuk mi az, ami a hegedülésben legjobban érdekli. Meglepett érett és biztos dologi készsége egy a bal-, mint a jobbkez munkájában megállapítható volt. A hangvétel tisztasága sem hagyott kívánnivalót. Az előadó a nagyon is egysíkú mozgó versenyművet élvezetesen játszotta, de nem tudta feledtetni, hogy a szerzőnek nincs sok mondanivalója. A tétel befejezésekor a kolozsvári Márkos Albertnek hegedülte igen sikerült, a mű lényegesen dallamait összefoglaló, nagy nehézségű és terjedelemben mértékelt tartó kadenciáját, Maczall Gabriella kifogástalanul látta el a zongorakísérettel.

A műsor többi száma közül kiemelkedett Bach a-moll versenyműve. Nem tartjuk szerencsésnek zenekari kíséretes versenyműveknek zongorával való hangversenyeladását, különösen akkor, mikor Bachnak hat hegedű-zongorára írott eredeti szonátája van. Ezek mind olyan művek, melyek ékeségei a hegedű irodalmának.

Franck-nak, ma már népszerűségében a Kreutzer-sonátával vetekedő művét nehéz akkor nyilvánosan játszani, mikor a rádió szinte naponta sugározza a Cortot-Thibaut-féle csodálatos gépzene felvételt; de nem szerencsés már csak azért sem műsorra tűzni Kolozsvárt, mert itt még élnék olyanok a hallgatóság körében, akik ezt a remekművet a nagy felgától, Ysayetól hallották, akiknek ezt a szerzeményt a szerencsétlen és küzdelmes életű, megnemértett, zongoraleckékkel vívódó flamand szerző ajánlotta. A halhatatlan C. Franck nevét egy a falragaszokon, mint a műsorokon hibásan szedték: ez ellen tiltakozunk kell.

Zsurkának megérdemelt sikerében osztott zongorakísérelője. Műsorukat több számmal meg kellett toldaniok. L. L.

Elhangzott az ítélet a háborús bűnösök negyedik csoportja fölött

BUKAREST, július 12. A bukaresti néptörvényszék most hirdetett ítéletet a háborús bűnösök negyedik csoportja felett. Ezuttal azok kerültek sorra, akik a bukovinai zsidóság deportálásában és tömeges kivégzésében voltak bűnösök. A negyedik csoport Topor Ioan csendőrtábornok, egytízglani fegyháza, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására ítélt. Oraseanu Romeo csendőrnagyot huszévi kényszermunkára, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására, Loghin Constantin ezredes életfogytiglani fegyháza, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására, Barbulescu Stefan továbbszolgáló csendőrszakszervezetet 25 évi kényszermunkára, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására, Dan Nicolae csendőrszervezetet 15 évi kényszermunkára polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására, Iuta Mihail csendőrszervezetet 25 évi kényszermunkára, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére, vagyonelkobzására, Danilov Mihail ügyvédet 25 évi fegyháza, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására, Goldenberg Márkus volt internáltat 10 évi fegyháza és vagyonelkobzására, Mazilu Ioan nyugalmazott százados életfogytiglani kényszermunkára, polgári jogának tíz évre való felfüggesztésére és vagyonelkobzására ítélték. Valamennyi elítélt felelősségét nyújtotta be.

Az erdélyi magyar színjátszás ügyében felterjesztés ment Ralea művészetügyi miniszterhez

Magyar színházi felügyelőséget létesítenek?

BUKAREST, július 12. Az Ekések Frontjának kongresszusa idején tartott miniszterelnök fogadáson Méllusz József író, mint a Magyar Népi Szövetség képviselője elvi jelentőségi kérdéseket tett fel Ralea művészetügyi miniszternek. A miniszter mindezekelőtt kijelentette, hogy egyáltalán nem zárkózik el egy romániai magyar színházaknak a kormány által való állami színházzá nyilvánításától.

A pénzügyi támogatást illetően azonban — hivatkozással a kormány pénzügyi helyzetére — elzárkózó kijelentéseket tett, s hangsúlyozta, hogy a Magyar Áhalmi Színház támogatásában a miniszterelnökkel kell megállapodásra jutnia. A továbbiakban Ralea miniszter szerencsésnek találta egy olyan erdélyi magyar színházi felügyelőség megszervezésének tervét, mely minden magyar színházi ügyet a Magyar Népi

Szövetség szempontjait szerint ellenőrizze. A szintén jelenlévő Demeter János kérte ezután a minisztertől a színház elmúlt évadjáról maradt deficit kipótlását.

A beszélgetés eredményének leszögezésére beadványt készítettek, s a színház deficitjét illetően rövid írásbeli felterjesztést adtak be, melynek továbbítását Sucdu Camill, a nemzetiségügyi minisztérium vezetőjére vállalta.

A kolozsvári néptörvényszék munkája

Vizsgálat alatt a nagyváradi fasiszta újságírók ügye

Radu-Wéber csodálatos színváltozásai

KOLOZSVAR, július 12. A kolozsvári néptörvényszék tevékenysége egyre bővül. Mint már jelentettük, ide tették át Nagyváradról Arvay Árpád és társainak írásait is. Valamennyi fasiszta-nyilas váradai újságíró pere itt kerül tárgyalás alá.

Bányai László közzéadta a napokban megkezdte e sajtóbrigantik ügyeinek átvizsgálását. Ezek között Arvay Árpád a listavezető. Erdély kettéfűrészelése után ez a bandzsak akarnak hajlongva előre és rugva hátra, az országyűlési képviselők polcaig emelkedett, majd a külügyi bizottság tagjai közé könyökölte be magát. Tulajdonosa lett a nagyváradi Estilapnak is, amelyben a többi között saját személyét is nap-nap után körülményezhette. A sajtó terén végzett fasiszta garázdálkodásai közismertek. Ezen kívül súlyos zsarolási vádak is felmerültek ellene. Nagyváradon egyik megszervezője volt a kémelhárító csoportoknak.

Vizsgálat alatt van Jávör-Jenzer Béla, a Magyar Lapok volt szerkesztőjének

ügye. Jávör-Jenzer tevékeny részt vett ennek az egyházi jellegű sajtóorgánumnak a náci propaganda vizeire való átvezetésében. Annakidején jóérzésű, emberséges gondolkodású katolikus körökben méltán kelthetett megbotránkozást, hogy az egyházi irányúnak mondott lap az ujkori germán félistenek szolgálatába szegődött. Jávör-Jenzer tagja volt a Szalasi-pártnak is.

E csoporthoz tartozik Huzella Ödön is, a félsüket „költő”. Huzella másokat is meg akart süketíteni handabandázó verseivel. Következtesen fejtett ki román és szovjetellenes propagandát.

A könnyebb fajsúlyu, de nehéz dadogású váradai sajtóbetyárok közül vizsgálat alatt van még Hives-Hilff László ügye. Ez nagyváradi székhellyel a Szalasi-féle „Virradat” igen sötét munkatársa és tudósítója volt. A faji üldözés idején két cikk megírása között arról is gondoskodott, hogy busás javakat biztosítson a maga javára. Így a többi között a

saját nevére „állította át” az egyik zsidó ecetgyárat, mint az Imrédy-párt helyi nagysága és vezető tagja.

A kolozsvári fasiszták közül vizsgálat alatt van Bányai László közzéadó irodájában Wéber Rudolf alias Radu ügye. Ez a kétes egzisztencia a bécsi döntés előtt vasgárdista volt és a sziguranca besugója. A bécsi döntés után, minthogy már meg volt a „meggyőződése”, csak a nemzetiségét kellett megváltoztatnia... Beiratkozott a Volksbundu s egyszerre kémkedett a Gestapónak és a kémelhárítónak. Szélsőséges nyilaspropagandát fejtett ki. Pályáját a Dermata-műveknél kezdte mint magántisztviselő, majd — szolgálatai jutalmaként — a kémelhárító kinevezette az Acélárugyárba — bérelszámolóként... Lopások miatt is érkeztek ellene feljelentések.

Ime, a többi között ezeknek ügyében is készült a vádirat. Valamennyiüknek felelőnk kell majd elkövetett bűneikért a néptörvényszék előtt!

A magyarországi szakszervezetek képviselőit is meghívták a Bukarestben tartandó balkáni értekezletre

BUKAREST, július 12. (Rádió) Rövidesen megrendezik Bukarestben a szabad szakszervezetek balkáni konferenciáját. Az értekezletnek az a célja, hogy megteremtse a balkáni szakszervezetek szövetségét. E nagy horderejű és politikailag is igen jelentős kezdeményezést a bolgár, jugoszláv és román szakszervezetek vezetőinek szófiai értekezletén határozták el.

Kiemelkedő jelentősége még e több napra tervezett konferenciának, hogy meghívták a balkáni országokon kívül Magyarország és Csehszlovákia szakszervezetek képviselőit is.

Tilos a fehér kenyér sütése és fogyasztása

BUKAREST, július 12. A belügyminisztérium megállapította, hogy az ország egyes városában, de különösen Bukarestben nem tartják be a kenyér sütésére és fogyasztására vonatkozó törvényes rendelkezéseket. Amíg egyes országokban csak a legnagyobb nehézségekkel biztosítható a lakosság részére a barna kenyér és az is a csökkentett fejadagban, addig más körzetekben és elsősorban a fővárosban korlátlan mennyiségben sültek és fogyasztják a fehér lisztből készült kenyeret, amellyel valóságos üzérkedés folyik.

Ennek a tilhatetlen helyzetnek gyökeres megváltoztatása és a kenyérellátás egyenlő mértékű biztosítása érdekében a belügyminisztérium utasította alárendelt közigazgatási szerveit, hogy két napon belül a legerősebb intézkedéssel szüntessék meg a kenyér készítésével és fogyasztásával kapcsolatos visszaéléseket és mindazokkal szemben, akik a jelenlegi helyzetet a fehér kenyér készítésével és forgalombahozatalával kapcsolatosan saját egyéni hasznukra igényeznek kihasználni — legyenek azok malomtulajdonosok, pékek, kenyérrúsítók, bármilyen magas állást betöltő köztisztviselők vagy gazdag magánszemélyek — a legszigorúbb büntető rendelkezéseket fogadtatásuk.

Tolbukin marsall és Szuszájkov vezérezredes Konstancában

KONSTANCA, július 12. Tolbukin tábornagy és Szuszájkov vezérezredes, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnökének helyettese látogatást tettek Konstancában. A megyefőnök, Victor Dusa a román kormány nevében fogadást rendezett a vendégek tiszteletére. Tolbukin marsall válaszolt a megyefőnök üdvözlő szavaira. Ezután Szuszájkov

tábornok emelkedett szólásra, aki a következőket mondotta:

— Volt egy idő, mikor a román népet Antonescu gyilkos keze örök barátja, a Szovjetunió elleni háborúba taszította. Az augusztus 23-iki bölcös és hirtelen fordulat után a román nép együtt haladt a Vörös Hadséggel a német fasiszmus ellen.

Egész sor híres orosz könyv jelenik meg rövidesen magyar nyelven

BUDAPEST, július 12. A Magyar—Szovjet Művelődési Társaság Háy Gyulát, a Moszkvából hazatért kiváló magyar író választotta főtítkáru. A főtítkári a legközelebbi irodalmi tervéről a következőket mondta:

— Egyik legfontosabb és legsürgősebb feladatnak tartom a könyvkiadás sürgős megindítását. Tolsztoj Leo unokaöccsének, a nemrég elhunyt nagy szovjetírónak: Alexej Tolsztojnak „Kálvária” című regénytrilógiáját Lányi Sarolta fordítja, Gergely Sándor szerkesztése alatt. Az első kötet fordítása már elkészült és a napokban nyomdába kerül.

— Gábor Andor lefordította Ilja Ehrenburg összegyűjtött háborús cikkeit, most pedig Gorkij egyik legutolsó társadalmi színművét, a „Jegor Bulcsov”-ot fordítja. Vozsny Dezső, a Moszkvában élő kitűnő pozsonyi magyar író Gorbátov-nak „A hajthatatlanok” című regényét és Vanda Waszilevszka-nak, a Szovjet legnépszerűbb írónőjének „Szlávánny” című regényét fordította le. Szevtlov-nak „Mese” című színdarabját, amely a Szovjet egyetemifjúságának életét állítja elénk, ugyancsak Lányi Sarolta fordítja. Sik Endre Csehov egyfelvonásosainak és rövid novelláinak fordításán dolgozik és nagyrészt el is készült ezekkel a munkáikkal.

— Sztaniszlavszkynak, a világhírű orosz

színpadi rendezőnek, a realista színjátszó iskola megeremelőjének művelt Balázs Béla fordítja. Munkában van a 19. századi nagy orosz demokratikus filozófusok műveinek fordítása, Lukács György vezetésével. Egy antológiaszerű kötet máris majdnem készen áll a nyomtatásra.

— Tervezzük népszerű ismeretterjesztő könyvsorozatot kiadását is, amely a Szovjetre vonatkozó különböző kérdésekre adna választ és reméljük, hogy hasonló, Magyarországot ismertető sorozat jelenik majd meg Moszkvában, orosz nyelven.

— En magam lefordítottam Rachmanovnak, a kitűnő leningrádi írónak — aki nem tévesztendő össze Rachmanova írónővel! — „Viharos alkonyat” című darabját, amelyet már próbálnak a Nemzeti Kamara Színházában. Ugyancsak lefordítottam Simonov „Orosz emberek” című darabját, amely őszrel kerül színpadra a Nemzeti Színházban, továbbá Gorkij-nak egy itt még nem ismert darabját.

— Ami a zenélő vonalat illeti, sok orosz kótányag érkezett máris hozzánk és ezt az anyagot a zenélő szakosztály tanulmányozza. Néhány héten belül hangversenyen mutatjuk majd be a mai orosz zenét. Még a nyáron várjuk orosz zenészek, énekesek budapesti szereplését, őszre pedig több szovjet tudós felolvasóutrá érkezik Magyarországra.

Férfi ruhaszövetek, belésárak,

szabókellékek
nagy választékban

OLCSÓ ARON

„BASTYA” szabók szövetkezte, Minorita-utca 5

Letették a hivatali esküt Kolozsvár alpolgármesterei

KOLOZSVAR, július 12. Csütörtökön délelőtt tették le hivatali esküjüket Dán István és Demeter János dr. Kolozsvár alpolgármesterei. A hivatali esküt Pogaceanu László, Kolozs vármegye főispánja vette be.

A polgármesteri irodában lefolyt ünnepségen résztvettek: Chiciudean György, polgármester, Stoica János városi főjegyző és a városi ügyosztályok vezetői. Az eskütétel után a város vezetői hosszas megbeszélést folytattak Pogaceanu László főispánnal a város megoldására váró kérdéseiről.

A Kommunista Párt lapja erélyesen leinti az „Era Noua”-t

A „Scanteia” sajtószemléjében a következőket írja:

— Az „Era Noua” című lapban N. N. Petruscu „Állampolitika” igényes cím alatt cikket közöl, melyben egész csokorra való tendenciózus magyarázatot rejt el (hogy enyhe kifejezést használjunk) a legutóbbi miniszteri beszédekről. Mutatványképpen az alábbiakban közlünk néhány példát. Ime például hogyan tolmácsolja az Era Noua szerkesztője olvasóközönsége előtt Lucretiu Patrascanu és Teohari Georgescu miniszter elvtársak kolozsvári nyilatkozatainak tartalmát: „Együttműködési politikát az együtt-lakó népekkel, anélkül azonban, hogy lemondanánk a nemzeti méltóságról és kiárólag csak az őszinte és igazolt elemekkel (?)”. A román államnak meg van és meg kell legyen állandóan a módja a belpolitikában a román többségi nemzet támogatására és csak másodsorban foglalkozhatik egyéb kérdésekkel.”

— Ha N. N. Petruscu ur — folytatja a Scanteia — sziveskedne újra elolvasni azokat a beszédeket, amelyekre hivatkozik, rájöhethet arra, hogy: 1. az „együttműködési politika”, amiről szó van, az erdélyi magyar lakosság egészére s nem pedig csak egyes „elemekre” vonatkozik, 2. a két miniszter támadásai nem a magyar népek szótak, hanem csak azoknak a reakciós és sovíniszta elemeknek, akiket a hortista—szalasi rendszer hátrahagyott, 3. sehol sincsen szó arról, hogy a román állam nagyobb mértékben támogassa a többségi nemzetet, mint az összes többi együttélő népet. Ha N. N. Petruscu ur ilyen „eszmeiket” melenget, amelynek eredményeit a közelmúltban láttuk, ez még nem ad jogot neki arra, hogy ezeket az „eszmeiket” a demokratikus román kormány egyes tagjainak tulajdonítsa.

Valamivel lejjebb, ugyanabban a cikkben az Era Noua szerkesztője emlékeztet „azokra a feltételekre, amelyeknek iránymutatónak kell a mi erdélyi politikánkunknak”. Ezek a következők: 1. „az államgépezet és a magánvállalatok gazdasági és politikai orvoslása” az összes magyarok purifikálása után, akiket Petruscu ur két csoportba oszt — sovínisztaakra és oportunistákra, 2. az állások és viszonylatok új elosztása a közigazgatási és gazdasági gépezetben (ugyanacsak a magyarok eltávolításával), 3. az Erdélyben 1940 után letelepedett magyarok kiutasítása és végül 4. közeledési politika az öntudatos magyar elemek felé, akik habozás nélkül elismerik a többségi nemzet jogait.

— Az a pont, amiben N. N. Petruscu ur túlságosan is messze megy, az, hogy kifejezi „boldogságát”, hogy a belügyminiszter és igazságügyminiszter „teljesen beleilleszkednek” ezen „nemzeti követelések vonalába”. Ugy tudjuk, hogy az Era Noua szerkesztője külföldi tudósító is. A fentiekből képet alkothatunk magunknak, milyen lelkiismeretességgel tájékoztatja a külföldi közvéleményt.

Uj rendőrkesztora van Nagyváradnak

NAGYVÁRAD, július 12. Tudósítónk jelenti: A nagyváradi államrendőrség kvestora, Balás Emil megrendült egészségi állapotára hivalkozva lemondott és utódává Tótyer Ferencet, az egyesült vasas szakszervezetek tiltkárát nevezte ki. Az új rendőrkesztor régi harcosa a munkásmozgalmaknak. Megválasztása örömet és meglepődést keltett Nagyvárad lakosságának körében. Hivatalbalépése alkalmából Tótyer Ferenc rövid nyilatkozatot adott. Hangsúlyozta, hogy felelősségteljes munkájában szüksége van Nagyvárad összes dolgozóinak messze-mennyire támogatására, hogy sikeresen továbbfolytathassa a harcot az üzérkedés letörésére, a fasiszta maradványok felszámolására, a közbiztonság megerősítésére, az itt élő népek békéjének megvalósítására.

Letartóztatták Rheln perzsgőgyárost, Teutsch Edgár brassói szövetkirályt, Vitcu alezredest és Dante Gherman aradi ügyvédet, mint háborús bűnösöket

ARAD, július 12. Az aradi állambiztonsági hivatal letartóztatta dr. Dante Gherman aradi ügyvédet és volt tanárt, aki a hadirokkantak és hadilövőanyagok részére a reszkó szolgálatában álló egyesületet létesített, a jóhiszemű tagokat félrevezette és anyagilag súlyosan megritkította. A vizsgálat megállapította, hogy dr. Dante Gherman a befizetett tagdíjakról nem vezetett könyveket és a befolyt pénzt saját céljaira használta fel. Lakásán a házkutatás alkalmával a demokratika államrendszert ellen uszító röpiratokat találtak, amelyeket valószínűleg ő fogalmazott meg, 6 nyomtatottat ki és terjesztett is.

Letartóztatta az aradi rendőrség Rheln Henrik bukaresti perzsgőgyárost, az Azuga sörgyár egyik főszervezőjét, valamint Teutsch Edgár brassói textilgyárost is, akik állítólag kisérték meg Námétországból visszatérni Romániába. Rheln és Teutsch legfőbb támogatói voltak a hitlerista mozgalomnak és vezetői a romániai német nemzeti szocialista bizottságnak is.

Az aradi vizsgálóbizottság befejezte Vitcu román alezredest, a 102. számú munkaadó hírhedt parancsnokának bűntudatát a vizsgálót. Megállapítást nyert, hogy a szociális társaság munkatársai tagjait féltelmentlenül vetkőztették, a megfogyott óra fektette őket és a katonákkal vérebe verte. De kegyetlenkedett beosztott tisztjeivel is, megvonta tőlük a szabadságot és egész családját szétválasztotta. Transzmisszióba, „mert nem szolgálták hűségeselek” Antonescu marsall rendszerét. Mind a négy háborús bűnös Bukarestben kerül néptörvényeszk elé.

Megalakult a kolozsvári egészségügyi szakszervezet orvosi alosztálya

KOLOZSVAR, július 12. A kolozsvári egészségügyi szakszervezet orvosi alosztálya most tartotta meg alakuló gyűlését a Vármegyeháza nagytermében. Dr. Prodan Ionel egészségügyi vezérfelügyelő a gyűlés megnyitása után, vázolta a szervezkedés fontosságát és felkérte dr. Bota Emil és dr. Lőrincz Ernőt, hogy ismerjék a szakszervezet szerepét.

Dr. Bota Emil román nyelven adta meg a kívánt felvilágosításokat, hangsúlyozva, hogy az egészségügyi szolgálatban tevékenykedők — beosztásukra tekintet nélkül — együttműködve támogatják a demokratika kormány országépítő munkáját.

Dr. Lőrincz Ernő magyar nyelven üdvözölte a megjelenteket és ismertette a szakszervezet munkaprogramját, amelynek fő célkitűzései: a szovinizmus teljes kiküszöbölése, rendes fizetés biztosítása az orvosok részére és a kormány teljes erővel való támogatása a demokratikus munkaterv megvalósítása érdekében. Összehívta a szakszervezetet a városi alosztály részére főfeladatnak jelölte meg a falvak közegészségügyi viszonyainak megjavítását.

Dr. Prodan Ionel elnök javaslatára az ideiglenes szervező vezetőségben való részvételre a következőket kérték fel: dr. Kernbach Mihály egyetemi tanár, dr. Prodan Ionel egészségügyi vezérfelügyelő, dr. Lőrincz Ernő, dr. Bota Emil, dr. Ilea Vasile, dr. Ranta Vasile, dr. Ardelean János, dr. Ruru János, dr. Guzner Miklós, dr. Szentkirályi István, dr. Király Jenő, dr. Traub Vilmos, dr. Balkányi Miklós, dr. Brüder Herman, dr. Fazekas János és dr. Josephovits Regina. A szervező bizottság dr. Kernbach Mihály egyetemi tanárt választotta meg elnöknek, alelnököknek dr. Király Jenőt és dr. Lőrincz Ernőt, míg titkárnak dr. Balkányi Miklóst.

Prodan egészségügyi vezérfelügyelő záróbeszédében felkérte az orvosokat, hogy lelkesen támogassák munkájában a szakszervezetet és tevékenységüket a városi és falusi közegészségügyi viszonyok feljavítása érdekében összpontosítsák.

A MAGYAR OLASZ BANK RT. kolozsvári fiókja f. a.
betétesei betéteik felvétele végett jelentkezhetnek a Soc. Natională de Credit Industrial S. A. kolozsvári fiókja, Szentegyház-utca 1. pénztáránál 9—12 óra között.

Uj rendszereket vezetnek be a romániai ipari termelésben

Kísérleti intézet létesült a belföldi nyersanyagok ésszerű értékesítésének tanulmányozására

BUKAREST, július 12. Stambuleanu mérnök, a bányá- és petróleumügyi minisztérium államtitkára sajtónyilatkozatot adott, amelyben Románia iparosításának fontosságát fejtegette.

— Románia a legutóbbi 25—30 évben inkább agrárállamnak volt tekinthető — mondotta —, most azonban a mezőgazdasági és az ipari termelés között közvetítő gazdasági berendezéssel és jelleggel kezd bírni.

Olyan természeti kincsekben gazdag országnak, mint amilyen Románia, feltétlenül szüksége van olyan irányító szervezetre, amely az összes tudományos és műszaki rendszerek alkalmazásával az értékesítés csúcseredményét valósítja meg a természeti kincsek kihasználása terén és megakadályozza az eléggé el nem ítélt és káros pazarlást a nagyértékű természeti kincsekkel.

— Az a kísérleti intézet, amelyet most létesítettünk, elsősorban tanulmányozza a belföldi nyersanyagok ésszerű értékesítésének lehetőségét a romániai ipar részére. Másik feladata a romániai bányá- és ipar fejlesztése és a fő-, valamint melléktermékeinek felhasználása. Különösen a fűtőanyag felhasználását veszi tilzetes tanulmányozás alá az új kísérleti intézet.

— Feltétlenül szükséges és nemzetgazdasági kötelességünk, hogy a vizierégi villamos erőközpontok racionális megszervezését végrehajtsuk, hogy megfelelő takarékosságot érthessünk el az értékesebb fűtőanyagoknál, így a petróleumnál és a természetesen gázoknál.

— A romániai szénbányák átlagosan 5—600 évig aknázhatók még ki és ezért elengedhetetlenül szükséges az ipari termelés részére új erőforrás, villamosenergia biztosítása a hidraulikus központi erő-

forrásokból.

— Nemzetgazdasági szempontból rendkívül fontos a román és gyógyászati szivaripar megteremtése, illetve fejlesztése. Ez az iparág, míg egyrészt a Romániában bőségesen található elsőrendű nyersanyagokat dolgoztatja fel, másrészt pedig tevékenységével lényegesen hozzájárulhat az általános közegészségügyi viszonyok megjavításához.

— Az új kísérleti intézet tanulmányozza azoknak a gépeknek és munkaeszközöknek további fejlesztési lehetőségét is, amelyeket jelenleg Románia külföldről kénytelen importálni. Felmerül annak lehetősége is, hogy a tudományos kutatás mellett bizonyos munkagépek külföldi szabadalmát hasznosítsuk az elsőrendű anyagok feldolgozásánál és így módon biztosítsuk a romániai ipari termelés standardizálását.

Szigorú árelőellenőrzés kezdődik Kolozsváron

KOLOZSVAR, július 12. Pénteken Pop Maxim dr. törvényszéki főügyész kezdeményezésére igen jelentős értekezletre ültek össze a helyi hatóságok vezetői, hogy megvitassák a spekulációt, az üzérkedést letörésére hozott törvény végrehajtásának legmegfelelőbb módjait és egységes intézkedéseket hozzanak az összes ipari vállalatok, gyárak, nagykereskedések, kiskereskedések, a piac és más gazdasági szempontból fontos üzlettel szigorú ellenőrzésére. Az értekezleten részt vett Pogaceanu Vasile főispán, Brusaliu alezredest, a fegyverszínelti egységmeny végrehajtására alakult román bizottság kiküldöttje, Stoica Luca alezredest, helyettes csendőrfelügyelő, Stoica Ioan dr. városi főügyész, Dobra Teodor kereskedelmi vezérfelügyelő, Grecu Nicolae pénzügyigazgató, Henegariu Cornel, a kereskedelmi kamara főtitkára, Luca Gh., az Országos Demokratika Arcvonal megyei tanácsának elnöke, Augustin Alexu, a Szakszervezeti Tanács titkára, Ghiorcoias Valer, a kereskedelmi kamara elnöke, Balosu Virgil, a kereskedők egyesületének elnöke, Gabnici Gheorghe hadnagy, Grünberger József, a megyei gazdasági hivatal igazgatója, Racoviteanu Virgil dr. a megyei közellátási hivatal főnöke, dr. a megyei Victor, a város közellátási ügyosztályának vezetője, Solomon Alexandru, az árelőellenőrzési hivatal főnöke, Ladányi László dr., a rendőrség büntető osztályának főnöke, Gelu Corneliu dr. komiszár, Spitzner Viktor dr. ügyész és Bucsa Tiberiu dr. kirendelt ügyész.

Hosszas és beható megbeszélések után az értekezlet tagjai egyhangulag a következő határozatokat hozták:

1. Azonnal kezdődjék meg a szigorú ellenőrzés és ezt ugynevezett ellenőrző csoportok hajtja végre, amely egy-egy üzérkedő, a kereskedők egy-egy képviselőjéből, a közellátási hivatal kiküldöttjéből, a pénzügyigazgatóság delegátusából és a fogyasztók egy képviselőjéből áll. Ez a hat tagú ellenőrző csoport sorra járja az összes ipari műhelyeket, üzemeiket, gyárakat és a különböző üzleteket és behatóan felülvizsgálja, hogyan tartják végre a gazdasági törvényben előírt rendelkezéseket az üzérkedés és árusora letörésével. Ott, ahol hibát követnek el, jegyzőkönyvet vesznek fel.
2. E különleges ellenőrző csoporton kívül a hivatalból beosztott ellenőrző községek

napról-napra a helyszínen vizsgálják felül az összes raktárakat, üzleteket, ugyiszintén a piacot is és a legszigorúbb intézkedéseket kell hogy alkalmazzák azokkal szemben, akik a spekulációt letörésére hozott törvényt kijátszani igyekeznek.

3. Az iparosok és a kereskedők tudomására hozzák a következők intézkedéseket: a) A legszigorúbban alkalmazandóak a 351. számú törvény rendelkezéseivel, amelyek az üzérkedés és a gazdasági szabotázs letörésére irányulnak. E törvény legfontosabb intézkedéseiről a sajtóban közlemények jelennek meg. b) Szeressék be a pénzügyigazgatóság I. emeleti 19. számú irodájában, vagy az illetékes adóhivataloknál az egységes ellenőrzési regisztrációt, „Registru unic de control”. c) Mindazok, akik eddig nem tettek eleget árubejelentési kötelezettségeiknek, a legközelebbi időn belül jelentésként beárulást kötelek, a számlázatlan árut is a megyei közellátási hivatalnak. d) Ugyanakkor kötelessége a kereskedőnek, hogy a kereskedelmi kamara részéről megállapított rendszámmal rávezesse az áruszámlára, azt a rendszámot, amely alatt a termelő vállalat eladási árát vannak bejegyezve. e) A detailista kereskedő köteles az eladási ár mellett feltüntetni a termelő vállalat rendszámát, valamint saját árkatalógusainak a folyószámát is.

4. Utolsó figyelmeztetésül felhívják a megye és Kolozsvár város összes kereskedőt és iparosait, hogy a legpontosabban alkalmazzák a gazdasági törvényben előírt rendelkezéseket, mert a kihágók ellen büntelmi eljárásokat indítanak.

5. Felhívják a fogyasztók figyelmét is, hogy az üzérkedés és a gazdasági szabotázs letöréséről a fogyasztói intézkedéseivel kiterjednek a fogyasztókra is, ha azok valamely módon a kihágásokat elősegítik. Mentességek azonban a büntetés alól azok a fogyasztók, akik a törvényes áron felül történt vásárlásokat bejelentik a hatóságoknak még a vizsgálat megindítása előtt.

6. Nyomatékosan felhívják a lakosság figyelmét, hogy szigorúan tegyen eleget a fegyverszínelti egységmeny végrehajtásáról szóló kötelezettségeiknek. Mindazok ellen, akik kivonják magukat e kötelezettségek alól, a különböző törvények legszigorúbb megtorlásait alkalmazzák.

HOL VAN A PÉNZ?

Romániában 480 milliárd lej értékű bankjegy van forgalomban — A pénz 55 százalékával a városi, 45 százalékával a falusi lakosság rendelkezik

BUKAREST, július 12. Mindenki igen közelebről éri meg az eddig megmagyarázhatatlan tény, hogy bár — hivatalos megállapítás szerint is — Románia megfelelő bankjegyzettel és hatalmas ércraktárakkal rendelkezik, mégis olyan nagy bankjegyhiány mutatkozik, hogy a Nemzeti Bank általános kénytelen növelni a bankjegyforgalmat és 10.000 lej névértékű, új bankjegyek kibocsátását tervezi. Ilyen körülmények között joggal merül fel a kérdés: hol van a pénz, hová tűnik el a gazdasági és kereskedelmi életben nélkülözhetetlen csereeszköz?

Az alábbiakban megközelítő pontossággal felelünk erre a kérdésre, nyilvánosságra hozva, hogy kinek mennyi pénze van, mennyi bankjegyet vontak ki a forgalomból és következképpen miért kényserül a Nem-

zeti Bank a bankjegy-forgalmat állandóan növelni. Az alábbi szenzációs adatokat a lefolytatott hivatalos vizsgálat derítette fel.

Bezárnak a számok...

A folyó évi április hó 28-án a Román Nemzeti Banknak 480 milliárd lej értékű bankjegye volt forgalomban.

A magán- és köztisztviselők legfőbbzör csak a fizetés felvételénél járhatnak rendelkezni készpénzzel. A hónap többi napjában a fizetésből elők már kénytelenek előlegeket igénybevenni. A kereskedelmi és iparvállalatok tulajdonosai vagy a városi háztulajdonosok átlagban 300.000 lejnél nagyobb készpénzt nem tartanak maguknál. Ha félmilliót meghalad az összeg, pénzintézetnél helyezik letétbe. A kereskedelmi és iparváll-

alatok legfőbbjének csak kisebb összegű készpénzkészlete van. A nagy pénzintézetek, a csekkpénztár hatalmas készpénzösszeggel rendelkeznek a Nemzeti Banknak azonban — csodálatosan hangzik —, allig van rendelkezésre álló összege, mert az összes hozzá befolyt bevételeket a bankok utján azonnal újság forgalomba hozza. A pénzügyigazgatóság szintén csak kisebb készpénzkészlettel rendelkezik.

Külsmert, hogy a falvak népe szívesen gyűjti a bankjegyeket. „Nő helyen van a pénz a hársnyáiban!” — mondja a falusi lakosság. Ez a már nemcsak gyűjtési, hanem elrjtési jellegű tartarékosság különösen akkor virágzott, mlkor a városokat véregetlő bombatámadások következtében a falusi lakosság a falvakba menekült.

Hivatalos megállapítás szerint az elmúlt év április—szeptember havában körülbelül 700.000—800.000 városi lakos költözött ki ideiglenesen falura. Ha ezek részéről a falvakban elköltött összeget havonta és személyenként 10.000 lejjel számítjuk, a falusi lakosságának legkevesebb 40—50 milliárd lej összegyűjtésére nyílt alkalma. Ez a tekintélyes összeg nem került vissza a forgalomba és a körülmények következtében még ma sem került vissza a gazdasági vérkeringésbe, mert nincsenek olyan ipar- és közszükségleti cikkek, amelyeket a falusi lakosság megvásárolhatna. Jelentős összegek tartalékolva a falusi lakosság a múlt évi termés értékesítése során, valamint a fegyverszínelti szerződés alapján, a falusi lakosságtól történt vásárlások ellenértékéből.

Mennyi pénz van a városokban?

- A pénzügyi együttműködés hivatalának megállapítása szerint Romániában:
- 570.000 háztulajdonos és munkaadó 111 milliárd lejjel rendelkezik,
 - 20.000 szabadfoglalkozású kezében 4 milliárd lej van,
 - 730.000 köz- és magántisztviselő 29 milliárd 200 millió lejjel tart birtokában,
 - 150.000 kisegítő alkalmazott családijánál lévő összeg egytízmilliárd 500 millió lej,
 - 150.000 szolgáló birtokában háromtízmilliárd lej,
 - 60.000 ipari tanuló, gyakornok birtokában 300 millió lej,
 - 150.000 napszámos és katonai szolgálatot teljesítő birtokában 900 millió lej van,
 - 100.000 nyugdíjas 10 milliárd lejjel,
 - 200.000 férjesasszony és kistökés 10 milliárd lejjel,
 - 128.000 különböző jellegű vállalat 46 milliárd 400 millió lejjel rendelkezik,
 - az állami pénztárak készpénzkészlete ugyancsak 46 milliárd 400 millió lej,
 - míg az üzérkedő tüke 20 milliárd lejjel forog.
- A városok lakói átlagosan tehát 250 milliárd 800 millió lej készpénz fölért rendelkeznek.

És a falvakban?

Hivatalos megállapítás szerint a falusi lakosság rendelkezésre álló átlagos készpénzkészlete 228 milliárd 592 millió lej, amely összegből a földművesek kezében, akiknek számát 2 millió 600 ezerre becsülik, 104 milliárd lej van és ez az összeg magában foglalja azt az ötvenmilliárd lejjel is, amely a városi lakosságnak a falvakba való kiköltözése idején jutott birtokába.

Érdekes megállapítása a vizsgálatnak az is, hogy míg eddig a városi lakosságnál teaurált tüke a forgalomban lévő bankjegyeknek csak 55 százaléka van a városi lakosság birtokában, 45 százalék pedig a falusi lakosság kezében, mely utóbli a birtokába jutott pénz csak vonatkozva hozza újra forgalomba.

A SZOVJETUNIÓBÓL

A Szovjetunió földművelésügyi népbiztossága és a mezőgazdasági akadémia tervezetét dolgozott ki olyan tudományos kutatómunkára vonatkozólag, amely előmozdíthatja a mezőgazdaság nagyarányú továbbfejlesztését. Így Szibériában kísérleteket folytatnak, hogy a téli buza milyen módon volna jól termelhető a hideg éghajlatu területeken is. A Lyssenko-féle élő buzát előállító módszer nagyarányú alkalmazására készülnek. A tudományos intézetek munkájában fontos hely jut a gyapot, a len, a kender, valamint egy gumitartalmú növény termelésével kapcsolatos terveknek is.

*

A Vörös Hadsereg központi gépkocsiparancsnokságának moszkvai gépkocsikiallítása bemutatja a világ, elsősorban Oroszország haderejének gépkocsitörténetét. Oroszországban 1914 előtt összesen 13.000 gépkocsi volt forgalomban, a hadseregnek pedig a háború kitörésekor csak 711 gépkocsija volt. A két háború között eltelt évek a gépesítés esztendői voltak a világ minden országában. A Szovjetunióban rohamosan fellendült a gépkocsipar. A második világháború előestéje idején a Szovjetunió a gépkocsigyártás terén a világ második helyét foglalta el az Egyesült Államok mögött. A háború alatt nagyobb támadó hadműveleteknél rendkívül fontos szerepet játszott a gépkocsi, mert az átcsoportosítás jellemző vonása volt a szovjetsapatok hadműveleteinek. Egy ízben tíz hadosztályt kellett egyidejűleg nagy távolságra szállítani, amihez nyolcezer tehérgépkocsira volt szükség. Az utolsó nagy gépkocsi-csoportszállítás a háború folyamán Konyev tábornagy seregének éjszakai átcsoportosítása volt Németországból a csehszlovák főváros felé.

POLITIKAI ÉLETÜNK

Munkában a Magyar Népi Szövetség dévai szervezete

DÉVA, július 12. A Magyar Népi Szövetség dévai szervezete a napokban tartotta meg beszámoló és tisztújító közgyűlését élénk érdeklődés mellett, lelkes hangulatban. Zsók Fábrián, a dévai szervezet elnöke nyitotta meg a közgyűlést és kérésére a megjelentek felállással, néma csendben áldoztak a népek szabadságáért életüket vesztett hős szovjet katonák emlékének.

Az elnöki megnyitó után Dubovszky Pál, a megyei szervezet elnöke nagy érdeklődés mellett tartotta meg kimerítő beszámolóját a Magyar Népi Szövetség Kolozsváron megrendezett első szabad kongresszusáról. A kolozsvári kongresszus a romániai magyarság első szabad népi parlamentje volt, ahol kötelezően lefektették a magyarság jövőben követendő és megvalósítandó politikai, gazdasági, kulturális irányvonalát és programját. Az óriási munkaterű megvalósításából a MNSZ dévai szervezetének is megfelelő mértékben ki kell vennie a részét.

P. Gáborosi T. Gyula titkári beszámolójában a MNSZ dévai szervezetének eddigi működését ismertette. Részletesen vázolta a kezdet nehézségeit, a beszerzés hatalmas munkáját és azt az értékes segítséget, amelyet a dévai szervezet a Nemzeti Demokrata Arvonaltól és a Kommunista Párttól kapott. Erőse Miklós a kulturbizottság nevében ismertette azt a lelkes munkát, amelyet ez a bizottság a magyar nép kulturális életének kiépítésére kifejtett. Vass Dénes a ki-elégítő és örvendetes pénztári helyzetről számolt be a közgyűlésnek, mely a következők között új vezetőséget választotta meg: Elnök Zsók Fábrián, alelnök Kovács László, titkár Páter Gáborosi T. Gyula, pénztáros Schreiber Ignác, ellenőrök dr. Kolosy Márton és Szűcs István, ügyész dr. János József, a kulturbizottság elnöke pedig dr. Iszkóczy Gergely.

Az intézőbizottság tagjai és a szakbizottságok vezetői: Pászka Sándor ref. lelkész, Pék Gáspár, Héger Imre, Győrffy Mártonné, Zsók Lajos, Albert Mihály, Lovász Gergely és ifj. Szűcs József.

Buzavirággal koszorúzott teremben felavatták a Magyar Népi Szövetség dési székházát

DES, július 12. A Magyar Népi Szövetség országos kongresszusán lefektetett demokratikus elszövegéről és annak helyes megértéséről tett tanúbizonyságot Dés magyarsága. Az egység kialakulását a római katolikus egyház és a Magyar Népi Szövetség azzal teremtette meg, hogy az egyház a Czikk Zsigmond-utcaiban lévő egykori épületet átengedte a Magyar Népi Szövetségnek. A közös megértést Dés demokratikus magyarsága anyagi és erkölcsi támogatásával is elősegítette. A dési magyarság élénk figyelemmel kísérte az épület rendbe-

Megállapították a munkaszolgálat megváltási összegét

Sem hivatalos iratokat, sem élelmszerjegyet nem adnak ki a befizetésekről szóló nyugta felmutatása nélkül

KOLOZSVAR, július 12. A polgármesteri hivatal az újonnan megállapított munkaszolgálati díjakat az alábbiakban közli:

Tudomására hozzuk az összes 21 és 60 év közötti férfiaknak, hogy az 1944. március 29-én kelt 170. sz. törvény és a polgármesteri hivatal 1945. június 26-án kelt 13.797 sz. határozata alapján az 1945-46 pénzügyi évre az utjavítási munkaszolgálat megváltási összegét a következőképpen állapítottuk meg:

a) testi munkáért naponta 2000 lej, tehát egy évben 5 napra 10.000 lej.

b) egylovas szekérért naponta 4000 lej, tehát egy évben 5 napra 20.000 lej.

c) kétlovas szekérért naponta 5000 lej, tehát egy évben 5 napra 25.000 lej.

d) kétlókros igásfogatért naponta 3000 lej, tehát egy évben 5 napra 15.000 lej.

e) gépjárműért naponta 10.000 lej, tehát egy évben 5 napra 50.000 lej.

Mivel a munkaszolgálat természetbeni elvégzéséről szóló bejelentésre megszabott határidő lejárt, s a megváltási összeg befizetése esedékessé lett, felhívjuk a fizetésre kötelezetteket, hogy július 15-től kezdődő-

leg a megváltási összeget a városi adóhivatal (Széchenyi-tér 6) pénztárába fizessék be. Felhívjuk a figyelmet az idézett törvény 16 szakaszának rendelkezéseire is, amelynek alapján az első félévben ki nem fizetett megváltási összegeket kétszeresére fogjuk emelni.

A megváltási összeg befizetéséről szóló nyugta felmutatása nélkül sem hivatalos iratokat, sem élelmszerjegyet nem lehet kivenni. A közlést Chiciudean György polgármester és Dr. Stoica János főjegyző írták alá.

A romániai magyar iskolaügy minden fontos kérdéséről tárgyalt az első aradi magyar tanítókongresszus

A Józsa Béla-Athenaeum és a Magyar Írók Szövetsége vegye kezébe a hiányzó tankönyvek kérdését — A fasiszta rendszerek egyik eredménye: anyanyelvüket nem tudó, vagy analfabéta gyermekek

Visszahelyezik jogaikba a „nyelvizsgákon” elbuktatott tanítókat

Egyrészt a postal közlekedés nehézségei, másrészt immár szerencsésen elmúlt „papszünetünk” miatt csak most kerülhetett sor az aradi tanítókongresszusról szóló eredeti tudósításunk közlésére.

E késlekedés azonban semmivel nem csökkenti közelművelődési életünk e számottevő eseményének jelentőségét, melyet aradi munkatársunk beszámolója is súlyának megfelelően emel ki.

ARAD. (A „Világosság” állandó munkatársától.) A romániai magyarság művelődési kérdései okozati sorrendben úgy kapcsolódnak egymásba, mint egyik láncszem a másikba. Aradon és Arad megyében a magyar értelmiségi réteg hiánya talán az egész országban a legszembetűnőbb. Ezt a hiányzó értelmiséget az egyetem hivatott pótolni. A romániai magyarságnak már van saját egyeteme Kolozsváron, tehát mi sem állja utját az egyetemi kiképzésnek. Csak hogy az egyetemi hallgatót a középsikola adja. Aradnak egyetlen magyarnyelvű középiskolája, a katolikus gimnázium jelenleg csak négy osztályos, tehát főiskolai hallgatót nem adhat. Ahhoz, hogy a gimnázium nyolc osztályosra fejlődhesék, több tanerőre van szükség és több tanítványra. Ezt csak az elemi iskolák fejlődése hozhatja magával. Jelenleg pedig az elemi iskolai tanítóknak is nagy a hiány.

Az első láncszem tehát a tanító. Ő az értelmiségi kérdés alfája és omegája. Rajta áll és bukik a romániai magyarság művelődése.

Ezt az igazságot teljes egészében felismerte az első aradi magyar tanítókongresszus és levonta belőle a szükséges tanulságokat.

A tanítóképzés és a nyugdíj ből visszajött öreg tanítók

Június 25-én megelénkült az aradi Minorita Kulturház előadóterme. Az első aradi demokrata magyar tanítókongresszus résztvevői jöttek össze a Magyar Népi Szövetség hívására, hogy kezükbe vegyék az elárvult magyar népi oktatás súlyos kérdéseinek a megoldását.

Különös, megható látvány volt ez a korra és nemre egyaránt különböző sokadalom, amelyet egybehívott a kollektív kötelességérzet és a nép iránti szeretet.

Feltűnően sok volt az ősz fej s a megrökkant hát. A nyugdíjas tanítók jöttek el, késői öregségükből hívta vissza őket az a hír, hogy szükség van rájuk.

Tanítóképzésből jött ifju csak egy volt

közöttük, Héjja Emma. Váradról került az egyik aradmezei faluba. Aradon nem volt és ma sincs magyar tanítóképző; a magyar tanítókat hosszú évtizedek óta kihálásra ítélték. Ezért volt szükség a kongresszus összehívására és ezért hívták elő a nyugdíjasokat is, hogy segítsenek.

A tankötelesek összeírása

A korelnök megnyitja után Decker Iván alpolgármester, a Magyar Népi Szövetség alelnöke tartott részletes beszámolót, amelynek során rámutatott arra, hogy a tanítót fokozottan felelősségteljes munka várja, mert nagy mértékben tőle függ, hogy az együttélő népek testvéri békeje valószínű legyen.

Az aradi magyar nemzetiségű tanítók megtették az első intézkedéseket arra, hogy statisztikai adatokból megállapítsák: hány magyar nemzetiségű óvó és elemi oktatásra kötelezett gyermek van. Meg vagyunk győződve arról, hogy igen sok olyan gyermek kerül elő, akik eddig nem anyanyelvükön tanultak, vagy pedig egyáltalán nem jártak iskolába. Különösen vonatkozik ez a tanyai ifjuságra, amelynek sorában sajnos, a fasiszta rendszerek elnyomó intézkedései következtében az irástudatlanság növekedett.

A továbbiakban Decker Iván rámutatott arra, hogy kevés a tanító, tehát szükségessé vált a nyugdíjasok visszahívása és a nyelvvizsgán elbukottak jogaikba való visszahelyezése. A demokrácia szellemében azonban igénybe kell venni azokat a nem magyar anyanyelvű tanítókat is, akik a magyar tanítási nyelvet birják és akik kulturális munkánkban segítségünkre akarnak lenni.

Jövők alapja: a fiatalok

Hegyházi Mihály, a Magyar Népi Szövetség aradi elnöke a magyar és román nép közös múltjáról és jövőjéről beszélt.

— A múltban ápolták és fejlesztették a gyűlöletet. A fiatalokat megmérgezték a fasiszmas mákonyával. Új demokratikus jövőnknek a fiatalok az alapja, tehát a tanítóra fontos feladat vár. A demokrácia él és halad. Bizonyítéka ennek a kolozsvári magyar egyetem megnyitása, amely újból csak azt mutatja, hogy a romániai magyarság utja együtt halad Groza Péter kormányának az útjával. Szébb és boldogabb jövőnk felépítésében mindenkinek részt kell vennie.

A továbbiakban Hegyházi Mihály egész sor indítványt tett. Javasolta, hogy a kongresszus javaslatát terjessze emlékirat formájában a Magyar Népi Szövet-

ség központja elé. Az indítványt elfogadták és elhatározták, hogy kérni fogják a Magyar Népi Szövetség kolozsvári kongresszusán elfogadott közelművelődési program megvalósítását. Hegyházi elnök az elismerés hangján szólott a kolozsvári Józsa Béla Athenaeum tevékenységéről, amely több könyvet és nyomtatványt hoz forgalomba, mint az ország többi magyar kulturális közléte együttvéve. A hiányzó tankönyvek problémáját szintén a Józsa Béla Athenaeumnak és a Romániai Magyar Írók Szövetségének kellene a kezébe vennie — mondotta Hegyházi.

Arad polgármesterének beszéde

A tanítókongresszuson megjelent Palincas Ioan, Arad polgármestere is. Palincas polgármester felszólalt és beszédében örömeinek adott kifejezést, hogy résztvehet az első demokrata magyar tanítókongresszuson.

— Ha visszpillantunk a múltba, azt láthatjuk, hogy a széles néptömegek békében éltek egymással és a társadalmi jellegű megmozdulásoknak soha nem volt elnyomó jellegük. A gyűlöletet a vezető kiváltságosok táplálták azért, hogy elnyomhassák a népet. Ma a demokrácia Románia felépítésének munkájában részt kell vennie minden ittélő népnek.

A felszólalások után elhatározták, hogy Arad és Arad megye magyar tanítói a Magyar Népi Szövetség keretében testületileg tömörülnek. Megválasztották a tisztikart, amely a következőkből áll: elnök: Náradai Agoston, alelnök: Repácsky Ferenc, szakelőadó: Acsay Rozália, titkár: Pintér Ilona, jegyzők: Konczek József és Náhlik László. Vidéki tisztikar: alelnök: Killin Sándor, titkár: Kajgyák Márton, jegyző: Mészáros Sándor. Ezenkívül még tizenkét választmányi tagot is választottak.

A választás után vita következett, amelynek során a romániai magyar iskolaügy minden jelentősebb kérdése felszínre került. Az első aradi magyar tanítókongresszust, amely a sürgős teendők jegyében zajlott le, közvetlen hangulatu közébéd fejezte be.

KORDA ISTVAN

„SIK” Laboratórium

Kolozsvár, Hegedűs Sándor-utca 8.

Kizárólag elsőrendű készítmények, kérje minden drogeriában és illatszerárban a „Sik”-készítményeket mint: kölnivizek, hajolajak, puderek, krémek, kézfinomítók stb.

Kivételre külön árcéjegyzékkel szolgálunk.

hozatalának nehézségeit és lehetőségét zsebrint járult hozzá anyagi lelküzetéhez. A kölcsönös megértésel megvalósított egységes munka meghozta a megérdemelt sikert.

Unnepélyes keretek között, buzavirággal koszorúzott kulturteremben, a demokrácia és testvériség megnyilatkozásának nevében történt meg a székház felavatása.

A terem falát Szatallu narsall, a szabadság dalnokai: Petőfi Sándor, Ady Endre és Józsa Béla, az erdélyi magyarság osztály- és szabadságlarcosának arcképei ékesítik. Az ünnepségen megjelent a vármegye képviselője, Dobokán, a Kommunista Párt

megyei titkára és több más közéleti vezető. Kíváncsi Béla vasuti munkás jelentette be a műsor színterét. Szilágyi Sándor karmester vezényletével a zenekar nyitányt játszott, majd Bodosi páter keresetlen szavakkal a demokrácia és az emberszeretet szolgálatára áldotta az épületet a Magyar Népi Szövetségnek, hogy olyan jövőért dolgozzék, amelyben ne legyenek szenvedők, elnyomók és elnyomottak. Székely Mihály, a Magyar Népi Szövetség termelő titkára vette át az épületet és megköszönte Dés közönségének a nyújtott erkölcsi és anyagi támogatást, amellyel lehetővé tette a székház helyre-

hozatalát. A római katolikus énekarnak Czirmal Teréz vezényletével előadott ének-száma után Laposy gimnáziumi tanuló Petőfinék „Egy gondolat bánt engemet” című versét. Nyárádi Eva pedig Ady egyik költeményét szavalta el gyűjtő erővel. Záróbeszédet Takács Ferenc megyei titkár mondott, aki ismertette a MNSZ és a MADOSZ tisztes, az elnyomás és a terror üldözése közben kifejtett küzdelmes harcait, amelynek célja a román-magyar testvériség megteremtése és a jobb jövő megalapozása volt. A színvonalas műsort reggelig tartó tánc követte.

SPORTÉLET

Az OSP határozatai

Újabb fegyelmi ügyekben indít vizsgálatot a Népsport kolozsvári szervezete
Julius 18-ig a Haggibbornak, a KMSE-nek és a Victoriának csatlakoznia
kell valamelyik szakszervezeti csoportjához

KOLOZSVAR, július 12. Szerdán este az OSP kolozsvári szervezetének gyűlése Vintila Dionisie elnöklése alatt a szokott-nál élénkebb vita jegyében zajlott le. A gyűlés tárgysorozatának sarkalatos pontjaként domborodott ki az OSP központjának az a határozott utasítása, hogy a **Haggibbor, a KMSE és a Victoria azonnal csatlakozzék valamelyik szakszervezeti csoportjához, mert ellenkező esetben az egyesületek játékjogát feljüggesztik.** Az utasításban hivatkoztak arra, hogy e három egyesületnek már jelölték ki bizonyos határidőt a szindikális sporthez való csatlakozásra, de ez a határidő már lejárt. **Az újabb időpontot — a július 11-i központi utasítás — július 18-án esti 7 órában jelölte meg.**

Tekintettel az idő rövidségére, az OSP kolozsvári szervezete — meghatározott autonóm jogával élve — a határnapot július 30-án esti 7 óráig tolta ki s erről szóló írásbeli értesítést kézbesítette is az érdekelteket vezetőinek még a szerdai gyűlés megkezdése előtt.

A vita során azonban olyan ellentétek merültek fel a saját klubérdekük érvényesítése körül, hogy az OSP radikális megoldással kénytelen volt csökkenteni az újabb határidőt is. **E szerint július 18-án esti 7 óráig a három egyesületnek be kell jelentenie csatlakozását valamely szakszervezeti csoportjához.** E határozatot a Victoria vezetője, **Vigu Alexandru** egyelőre nevében kötelezően vállalta is. **A Haggibbor és a KMSE vezetői azonban e határozathozatal percében már nem voltak jelen a gyűlésen.**

Fegyelmi ügynek minősítették

a gyűlés során a játékvezetői testület ellen felgyűlemelt panaszokat is. Megállapították, hogy a játékvezetők mind a hivatali helyiségükben, mind a sporttelepen sportszerűtlen magatartást tanúsítanak. **A KMSE—Dermata mérkőzés előtt például a jelenlévő közel tíz játékvezető közül — nyilván rosszindulathból — egyik sem volt hajlandó vállalni a mérkőzés levezetését, holott kényszerítő körülmény forgott fenn, mert a kijelölt, de szabályszerűen fel nem kért Russu dr. nem jelenhetett meg.** Akkor hosszas vita után az OSP elnökének kellett közbejőnie. **Panasz merült fel a játékvezetői díjak kirovása körül is, amely nem egységes és gyakran túlzott igényeket támaszt.** **Mai-länder Emanuel,** a játékvezetői testület Bukarestből nemrég visszatért vezetője bejelentette, hogy ezekben az ügyekben vizsgálatot indítanak.

Panaszok, sőt

vádak

merültek fel **Kutik András,** a Dermata sportoktatója ellen bukaresti utjával, valamint visszatérése után tett kijelentéseivel kapcsolatosan. A panaszokat, illetve vádak két csoportra osztják. Ami a sportvonatkozású panaszokat illeti, **Timofi György** elnöklésével a következő bizottságot jelölték ki a **Kutik-ügy** kivizsgálására: **Vintila Dionisie** a szakszervezeti sport részéről, **Vásárhelyi dr.** az egyetemi sport részéről és **Pintea Ion** az iskolai sport részéről. A vádak az írásbeli tanuallomások alapján a sportoktató részéről állítólag gyalázott pártnak kell felülvizsgálni.

rői állítólag gyalázott pártnak kell felülvizsgálni.

A nap minden szerepelt még az élelmezési munkások most megalakult sportegyesületének kérése, mely felszerelést és labdát kér az OSP-tól. A kérést az OSP anyagi lehetőségeihez mérten támogatni fogja.

Bejelentette a főtitkár a tenisz-alsztály megalakulását. Ez a következő: elnök **Radó György,** titkár **Dolha Ioan,** pénztárnok **Hecht Emil.** Tagok: a szakszervezeti sport részéről **Syko László,** az egyetemi sport részéről **Döme Kata** és az iskolai sport részéről **Pintea Ioan.**

Ma érkezik a Carmen csapata

KOLOZSVAR, július 12. Románia legjobb labdarúgó csapata, a Carmen ma az esti órákban megérkezik Kolozsvárra. Az együttes összeállítása még nem ismeretes, de tény az, hogy a legjobb erőket küldték el a nagy rangadóra, sőt hire jár annak is, hogy a Venus „kölcsön adta” Humist, a válogatott középsőjátékost, aki már játszott a Carmen színeiben a Victoria ellen az elmúlt szombaton.

A szombati nagy mérkőzés előtt bemutatkozik Kolozsvár közönségének a Haladó Ifjúság labdarúgó együttese is, amelynek ellenfele a KMSE B) csapata lesz. A hétfői sportműsor tehát így alakul:

Szombaton délután 4 órai kezdettel a városi sporttelepen: Haladó Ifjúság—KMSE II., utána 6 órakor Carmen—Victoria.

Vasárnap délután 3 órai kezdettel: Victoria ifjúsági—KKASE ifjúsági, majd 5 órai kezdettel Dermata—KEAC Kosárlabda mérkőzés, utána 6 órakor Carmen—KMSE. A mérkőzések játékvezetőit ma este jelölik ki.

Fogházban vannak a NAC „sportpolitikusai”

NAGYVÁRAD, július 12. A NAC ismert „sportpolitikusai” közül, akik a náci invázió idején a nyilas rendszer vizeire akarták hajózni közkereseti társaságukat, sőt Imrédy Bélát jelölték ki az egyesület elnökéül, többen a nagyváradi fogházba kerültek. Ott tartózkodik jelenleg **Bodola,** a pénzéhes klasszis csatár, továbbá **Rónal mester,** a csapat volt edzője és **Krüger** volt sportigazgató, aki Kolozsvárt sem örvendett nagy népszerűségnek.

ROVID SPORTHIREK

A nagybányai sportnapokra ma elutaznak a KMSE és KEAC úszói és vízilabdázó csapatai, a Dermata birkózói és teniszesei.

Alkalmazást kaphat

ROMÁN—MAGYAR gép- és gyorsíró tisztviselő(nő) munkaadót keres iparvállalat. Ajánlatokat „Iparvállalat” jellegre a kiadóba kérünk. 9908

KERESUNK üzemi részére egy kárpi-tomestert állandó alkalmazásra. Cim: Unió-utca 7. 9841

Alkalmazást keres

FELSŐRESEK készítését vállalom a legszebb kivitelben. Dózsa György-utca 4, ajtó 4. 9831

ANGOL, román, német nyelvelőket ad diplomás tanán. Rákóczi-ut 23. Harmadik csengő. 9820

IDŐS magános, kimondott uriembernél házvezetői állást keres egyedül nő. „Ott-honra vágyom” jellegre. 9851

KOMOLY nő elmenne egyedülálló uriemberhez házvezetőnek, vidékre is. Cimeket a kiadóba kérek „Szold” jellegre. 9854

FŐZNI tudó minden alkalomra keres Dónát-ut 172, Sinal. 9875

MEGFELELŐ tőkével kereskedelmi vagy iparvállalathoz csendes vagy közreműködéssel betársulnék. Ajánlatokat „Komoly társ” jellegre a kiadóba kérek. 3872

KÖZÉPISKOLAI oktatást, főképpen szám-tant vállalom. Cim a kiadóban. 9869

FLATALEMBER irodai alkalmazást keres Bethlen-utca 27. 9870

Ingtalan-lakás

KERESÉK a központban férőhelyű lakásnak való helyiséget. Trefort-utca 37. 9752

FÜSZER-, élelmiszerüzlet lakással, esetleg iparrendéssel, áruházzal 300.000 lejért átadó. Cim a kiadóban. 9876

30—40 HOLDAS tanyás birtokot vagy malmot megvételre vagy bérbé keresek. Ajánlatokat a kiadóba „Birtok” jellegre. 9833

FÜSZERÜZLET berendezéssel, lakással azonnal átadó. Érdeklődni Horea-ut 57. 9836

KIADÓ butorozott szoba. Kárpát-utca 12. 9924

ALKALMI ELADÁSOK: Azonnal beköltözhető egy szoba, konyha mellékhelyiséggel 2.700.000, két szoba, konyha, éléskamra meg két szoba, konyha, éléskamra belvárosban 10.000.000 lejért. Rákóczi-ut elején 2x2 szoba, konyha, fürdőszoba, 1 szoba, konyha azuterin helyiség 8.500.000 L-ért, Telek-utca elején 2 szoba, konyha mellékhelyiséggel azonnal beköltözhető, 5.500.000 lejért. Központban emeletes ház 2x4 szobák, konyha, komfort 24.000.000 lejért. Bankadósság átvethető, 4.500.000 lej, azonnal beköltözhető, Magyar-utca elején. Széchenyi-tér sarkán emeletes ház üzletnek, raktárhelyiségnek, autóval is bejárható, 25.000.000 lejért. Zsigmond király-ut elején családi ház beköltözhető 3.000.000 lejért. Györgyfalvi-ut elején üzletelhelyiségnek nagyon alkalmas házastelenek 6.500.000 lejért. Osz-utcában 5 szobás, plusz 2 szobás, konyhás ház 3.200.000 lejért sürgősen. Pata-utca elején modern 3 szobás, komfortos családi ház gyümölcsösrel 10 millió lejért. Családi otthon biztosított el-látással idősebb házaspárnak Kolozsváron lévő házastelkéért. Megbizva Papp László. Szappan-utca 13. Központban raktárhelyiség és forgalmas helyen kávéház üzlet-helyiség kiadó, Széchenyi-téri üzletelhelyiség kifizésre vagy laclakonyháknak berendezéssel sürgősen eladó. Két egymásbanyiló irodahelyiséget ügyfelem részére központban sürgősen keresek. Papp László kereskedelmi ügynökké, Szappan-utca 13. 9847

Különfélék

TAPAI vagy Dápal Zoltánt, ki most érkezett Székesszékéről, kérem tudassa címét Gele Istvánnal, Kölcsey-utca 22.

AMERIKAI angolt tanít, házhoz megy. Érdeklődő hagyja címét a kiadóban „Gyors eredmény” jellegre. 9831

38 ÉVES özvegy megismerkedne 40—50 éves jobb iparossal házasság céljából. „Egy-két gyermek nem számít” jellegre. 9846

TISZTARA mosott két pár rossz zokniból készített egy jót. Munkát délután vállalom. Árpád-ut 9. 9865

ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILLIÁNST

Legmagasabb áron veszek **Schmeltzer István** ékszerész, Deák Ferenc-utca 26

„TRANSPORTUL”

Szállítási iroda, Dézsma-utca 26
 Telefon: 483

Vállal: Áru- és butorszállítás helyben és vidékre, vasuton, teherrapiddal és gépkocsival.

FELELŐSÉGGEL angoranyulac és dísznót herélek, lucanaffivét vennék a Kerekdomb környékén. Révai-utca 15. 9874

ELVESZETT kulcsesemő Széchenyi-tér 14—22-ig lévő utvonalon. Jutalom ellenében kérem leadni a Mészáros Szövetségben. Kri-za-utca 16. 9926

HATHETES kislányomat örökbe adnám, szükség esetén szoptatását vállalom díjtalanul. Mécok-utca 28, házfelügyelőnél. 9930

ROZNAI Julia névre elveszett egy cukor-jegy. Becsületese megtaláló kéretik sziveskedjék leadni a Minerva-nyomdába, mivel tulajdonosa szegény munkásné. Gr.

Autóbuszok indulnak naponként:

- Kolozsvár—Hidalmás felé délután 4 órakor.
 - Kolozsvár—Kajántóvölgy—Kolozsborsa felé délután 5 órakor.
 - Kolozsvár—Dés—Beth'en—Beszterce felé reggel 7 és délután 3 órakor.
 - Kolozsvár—Möcs—Nagyvárad felé délután 4 órakor.
 - Kolozsvár—Dés—Nagysomkut—Nagybánya felé délután 3 órakor.
 - Kolozsvár—Bánffyhungad—Csucs—Élesd—Nagyvárad felé délután 2 órakor.
 - Kolozsvár—Bánffyhungad—Csucs—Kraszna—Szilágysomlyó felé délután 2 órakor.
 - Kolozsvár—Dés—Magyarvápos—Erzsébetbánya felé délután 2 órakor.
- Jegyelővétel!** **Jegyelővétel!**